

Juhani Räsänen

Koulun laadun teoria ja käytäntö

Koulu inhimillisenä organisaationa

LECTOR KUSTANNUS OY

Mustankivenkatu 2 E 89

00980 Helsinki

aivo@lector.fi, www.lector.fi

Voiko suomalainen koulu antaa laatulupauksen? Kouluelämän laatu on moniulotteinen rakennelma. Se heijastaa koulun kulttuuria ja asenne- ja emotionaalista ilmapiiriä niin opettajien ja vanhempien kuin oppilaidenkin hyvinvointikäsitteissä. Nämä määräytyvät kouluun liittyvien tekijöiden ja heidän kouluelämään osallistumisestaan saatujen kokemusten perusteella. On yhä enemmän todisteita siitä, että opiskelijoiden käsitykset koulukokemusten laadusta vaikuttavat opiskelussa menestymiseen ja oppilaiden taipumukseen pysyä koulussa ja edetä oppimisen polullaan. Onnettomuudekseen koulu toimii kuitenkin valtavirassa vallitsevan ulkoisen kontrollipsykologian periaatteiden mukaan. Kasvatuksen ihmiskäsityksen paradigmassa nojataan edelleen ulkoisen hallinnan perinteiseen psykologiaan. Pedagoginen teoria – ja siihen pitkälti pohjautunut koulun ja opetussuunnitelmien uudistus lepää edelleen ulkoisen ohjauksen luonteeseen ja pedagogisen interaktion piirteisiin. Motivaation yllytyskeinona ja ylläpitäjänä turvaudutaan ulkoa ohjaavuuden rangaistus-palkintometodiikkaan sisäisen valinnan kannusten-vaste-ajattelun sijaan. Digitalisoituneessa maailmassa, jossa 80 % teini-ikäisistä nuorista katsoo kännykkäänsä vähintään kerran tunnissa ja suurin osa on oppinut pitämään katseen näytössä ja elämään jatkuvassa häiriötekijöiden tilassa, oppilaiden huomion hakeminen ja pitäminen motivoituneena on jatkuvaa taistelua opetuksessa. Tarpeisiin perustuvassa motivaatiossa valitsemme käyttäytymisemme tyydyttämättömien tarpeiden tyydyttämiseksi. Tarpeiden tyydyttämiseksi käyttäytymisemme määrittyy sisäisten voimien toimesta. Jos käyttäytymiseen vaikuttavat ulkoiset pakottavat tekijät estävät tarpeisiimme vastaamisen, se johtaa turhautumiseen ja usein myös ihmissuhteiden kariutumiseen.

Silti on vain vähän tutkimusta, joka tarjoaisi johdonmukaisia arvioita kouluelämän laadusta koulutusjärjestelmissä ja analysoi niiden ennustearvoa erilaisille koulutuloksille. Tällä kirjalla pyritään täyttämään olemassa oleva aukko tarjoamalla mahdollisuus kehittää koulusta inhimillinen organisaatio, jossa ihmissuhteet ja laatu ovat keskiössä. Kirja kertoo koulun laadullisuuden kehittämistä lähestymistavalla, joka perustuu voimaantumisen teorian, sisäisen valinnan teorian ja uuden vapauden psykologian, kasvun ajattelun teorian, positiivisen psykologian, vahvuuksien psykologian, integraaliteorian ja systeemiteorian viitekehyksiin. Se sisältää myös selkeitä askelmerkkejä käytännön ratkaisuihin ja indikaattoreita koulun laatumailman arviointiin. Kirja avaa paradigmatteisesti uuden lehden suomalaisen koulun laadun kehittämiseksi.

Juhani Räsänen

Kirjoittaja: Juhani Räsänen

Kustantaja: Lector Kustannus Oy

Sidosasu: sidottu, pehmeäkantinen

Kieli: suomi

Koko: 170 x 245 mm

Sivumäärä: 200

ISBN: 9789527500231

Ilmestymisen: 6/2023

www.lector.fi

Juhani Räsänen

Koulun laadun teoria ja käytäntö

Koulu inhimillisenä organisaationa

Kasvatustieteen maisteri, emeritusylitarkastaja ja oppisopimusjohtaja, tietokirjailija, opettaja- ja johtamiskouluttaja **Juhani Räsänen** on sekä teoreetikkona että käytännön toimijana kehittänyt suomalaista koulutusta mm. ammatillisen koulutuksen työpaikka- ja voimaantumisvalmentaja-koulutuksen pedagogiikan uranuurtajana, vahvuuspedagogiikan kehittäjänä sekä viime vuosina OKM:n rahoittamien peruskoulun syvien vahvuuksien koulun ja kasvuyhteisöisyysskoulun kriteerit-hankkeiden sisällöllisenä johtajana ja toteuttajana. Hän on perehtynyt laajasti kasvatustieteelliseen ja psykologiseen tutkimustietoon ja kehittänyt niiden pohjalta uusia niin peruskoulun, lukion kuin ammattikoulunkin kehittämisen konkreettisia tarkastelunäkökulmia. *”Koulutyö on laadun kehittäjälle ollut aina ’musta laatikko’, johon on ollut vaikeaa, jopa uskaliaasta tarttua, ja jota on ollut vaikea kuvata.”*

Aiemmin ilmestynyt

Valitsen vahvuuden

Uuden koulun luonne, periaatteet ja mahdollisuudet

Kirjoittaja: Juhani Räsänen

Kuvitus: Kuvioita

Sidosasu: sidottu, kovakantinen

Kieli: suomi

Koko: 170 x 245 mm

Sivumäärä: 424

ISBN: 9789527322307

Ilmestyminen: 3/2020

Perehdyttyäsi tähän kirjaan olet tutustunut uuteen henkilökohtaisen valinnan psykologiaan, jota sen luoja William Glasser kutsuu sisäisen valinnan teoriaksi.

Teoria haastaa perinteisen ulkoisen hallinnan psykologian tradition, joka on voimakkaasti läsnä hallitun politiikkaa, hallinnon käytäntöjä, perhe-elämää, kasvatusta ja opetusta ja valintojamme ja ratkaisujamme kaikkialla elämässä.

Glasserin mukaan ulkoisesta hallinnasta tekee erityisen haitallisen se, että uskomme siihen, vaikka se aiheuttaa ongelmat, joita sitten yritämme ratkoa sen avulla.

Valinnan teorian ja vahvuuspedagogiikan johtavaksi filosofiaksi valinneissa kouluissa ja yhteisöissä ja yrityksissä eri puolilla maailmaa keskitytään toisten kanssa paremmin toimeen tulemiseen, joka on niin opinnoissa menestymisen kuin muutoinkin kaiken onnistumisen ja kukoistuksen taustalla.